

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

המחלקה לחינוך תשפ"ג 2022-2023

שם הקורס: שיטות מחקר איכותניות בחינוך

מס' קורס: 01291102

שם המרצה: ד"ר תוויבה מג'דוב

שעות קבלה: בתיאום מראש בבנין 72 חדר E534

towibah@post.bgu.ac.il

מתרגלות:

תמר שכטר schetama@post.bgu.ac.il

שעות קבלה: יום רביעי (בתיאום מראש)

ימית רייזמן yamitre@post.bgu.ac.il

שעות קבלה: יום שלישי 13:00-14:00 (בתיאום מראש)

תרגולים: תמר שכטר: יום שני-שעות: 15:00-16:00, 14:00-15:00 בניין 32, חדר 113

ימית רייזמן: יום חמישי: 10:00-11:00, 11:00-12:00 בניין 32, חדר 110

תיאור הקורס:

מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים תובנות בסיסיות לגבי מהות המחקר האיכותני במדעי החברה בכלל ובחינוך בפרט, תוך כדי התנסות ראשונית במרכיבי השיטות האיכותניות. נכיר את מושגי היסוד של המחקר האיכותני, נדון בהנחות היסוד אפיסטמיות עליהן הוא מתבסס ובתפקידו של החוקר במחקר האיכותני. כמו כן, נדון בזרמים השונים הקיימים בו, בשיטות איסוף נתונים ועקרונות הניתוח שלהם.

דרישות הקורס ומרכיבי הציון:

הקורס משלב למידה תיאורטית והתנסויות מחקריות. הלמידה בקורס מתרחשת דרך ההרצאות בשיעורים, השתתפות בתרגול, קריאה וביצוע מטלות. ההרצאות בשיעורים ירחיבו את החומר המובא במטלות קריאה ולא בהכרח יחזרו אליו, וכך גם בתרגול לא תהיה חזרה על מה שנלמד בשיעור.

נדרשת השתתפות רציפה ופעילה בשיעורים, תרגולים ובפורום של הקורס, והגשת מטלות לאורך הסמסטר.

מרכיבי הציון:

מטלת סוגות: ביצוע מטלה על אחת הסוגות במחקר איכותני (עבודה בזוגות) – 20%

מטלת תצפית/יומן שדה (עבודה בזוגות) 10%

ביצוע ראיונות: כתיבת מדריך, תמלול, רפלקציה (עבודה בזוגות) – 30%

ניתוח ראיונות ותצפיות (עבודה בזוגות) 40%

ציון סופי עובר בקורס: 70

נוכחות בשיעור- לא חובה אך מומלץ.

נוכחות בתרגולים- חובה.

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס- יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

רשימת קריאה:

בר-שלום, י. (2011). "מחשבות על המחקר האתנוגרפי", בתוך: שבילי מחקר. שנתון מס' 17. עמ' 94-101 תל אביב: מכון מופ"ת.

וייט, פ.י. (1998) "התפתחותו של המחקר "חבורת קרן הרחוב", מתוך חוויה בין תרבותית,

בעריכת מ. שקד וש. דשן. תל אביב: הוצאת שוקן, עמ' 357-372.

גיוסלסון (2015). "יסודות הראיון כחקירה איכותנית" מתוך כיצד לראיין למחקר איכותני. עמ'

37-43 תל אביב: מכון מופ"ת.

לויצקי (2008): "איכותו של המחקר האיכותני. המקרה הנרטיבי". מתוך סוגיות במחקר הנרטיבי. בעריכת ע. ליבליך א. שחר, מ. קרומר נבו ומ. לביא-אגאי, עמ' 9-24

ליבליך, עי, ויסמן, ה. "שיקולים אתיים במחקר נרטיבי – סוגיות, מחשבות והרהורים". עמ' 45-5

ליבליך, ע. (1998). "נוער כותב על 'האיש הראשון שמת משלום' ואליו: מכתבי הנוער בשבוע שלאחר רצח רבין, בתוך רצח פוליטי: רצח רבין ורציחות –פוליטיות במזרח התיכון. בעריכת ליברמן. תל אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 80-106.

צבר יהושע, (2001). "אתנוגרפיה בחינוך"; מתוך עיונים במסורות ובזרמים במחקר איכותני,

עמ' 101-135

שקדי, א. (2004). מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום, תצפית מעורבת, עמ'

80-84

שקדי, א. (2004). מילים מנסות לגעת: שיטות איסוף נתונים – ראיון עומק, תל אביב: רמות. עמ'

69-79

שקדי, א. (2004). מילים מנסות לגעת: הנחות המחקר האיכותני-קונסטרוקטיביסטי. תל אביב:

רמות. עמ' 23-36

שקדי, א. (2004) מלים מנסות לגעת: שאלות מחקר והפרספקטיבה המושגית. תל-אביב: רמות, עמ' 43-49

שקדי, א (2003). מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תאוריה ויישום. תל אביב: רמות. [פרקים 6+7: שלב א' של הניתוח: הניתוח הראשוני; שלב ב' של הניתוח: הניתוח הממפה (עמ' 93-103; 111-141)].

Gentles, S. J., Charles, C., Ploeg, J., & McKibbin, K. (2015). Sampling in qualitative research: Insights from an overview of the methods literature. *The Qualitative Report*, 20(11), 1772-1789.

מאמרים למטלת זוגות:

צבר-בן יהושע, נ. דרגיש, ר. (2001) "מחקר סיפר", מתוך מסורות וזרמים במחקר

איכותני, בעריכת צבר-בן יהושע, עמ' 167-194

גבתון, ד. (2001). "תיאוריה מעוגנת שדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה

במחקר האיכותני", מתוך עיונים במסורות וזרמים במחקר האיכותני, בעריכת צבר-בן יהושע.

הוצאת דביר, עמ' 194-226

דרגיש, ר. וצבר-בן יהושע, נ. (2001). "הרמנויטיקה ומחקר הרמנויטי", עמ' 76-99

יוסיפון, מ'. (2001). "חקר מקרה", מתוך עיונים במסורות וזרמים במחקר איכותני, עמ' 257-305

<u>תאריך</u>	<u>שיעורים</u>	<u>תרגילים – תאריכים</u>	<u>מטלות קריאה</u>	<u>מטלות הגשה</u> (פורום פתוח לאורך הקורס)
14.03	מהו מחקר איכותני, מה מייחד מחקר איכותני, דוגמאות, מבנה הקורס	16.3 20.03 מהו מחקר איכותני		

	<p>שקדי (2004) מילים מנסות לגעת : הנחות המחקר האיכותני- קונסטרוקטיביסטי". תל אביב : רמות. (עמ' 23-36)</p>	<p>23.03 27.03 שאלות מחקר</p>	<p>פרספקטיבה מושגית : פרדיגמה פוזיטיביסטית מול פרדיגמה פוסט פוזיטיביסטית, מהלך המחקר</p>	<p>21.03</p>
<p>28.03- מתן מטלת סוגות מטלה 1</p>	<p>שקדי (2004) מילים מנסות לגעת : שאלות מחקר והפרספקטיבה המושגית (עמ' 43-49)</p>	<p>30.03 פרונטלי 03.04 מקוון הכנה למטלת זוגות</p>	<p>שאלות מחקר במחקר איכותני</p>	<p>28.03</p>
	<p>Gentles, S. J., Charles, C., Ploeg, J., & McKibbon, K. (2015). Sampling in qualitative research: Insights from an overview of the methods literature. <i>The Qualitative Report, 20</i> (11), 1772-1789.</p> <p>לויצקי (2008) : איכותו של המחקר האיכותני. המקרה הנרטיבי. מתוך סוגיות במחקר הנרטיבי. עורכים : עמיה ליבליך, איתן שחר, מיכל קרומר נבו ומיה לביא-אגאי, עמ' 9-24</p>	<p>אין תרגולים</p>	<p>דגימה ותבחיני האיכות במחקר איכותני</p>	<p>4.4 (שיעור מקוון)</p>
<p>19.04 - הגשת תוצרים של מטלת סוגות</p>	<p>מטלת זוגות</p>	<p>אין תרגולים</p>	<p>אין שיעורים (פגרת לימודים- פסח)</p>	<p>5.4- פסח 11.4 פסח</p>

		20.04, -24.04 אין תרגולים	פגישות אישיות עם תוויבה	18.04 מתקיים שיעור
		27.04, -1.05 אין תרגולים	אין שיעורים	25.4 יום הזיכרון
מטלה 2 -2.05 מתן מטלת תצפית/יומן שדה (עבודה בזוגות) הגשה : 16.05	(שקדי, א. 2004). מילים המנסות לגעת : מחקר איכותני- תיאוריה ויישום, תצפית מעורבת, ע"מ 84-80	04.05 08.05 תרגול תצפית	תצפית, יומן שדה, ראיונות במחקר האיכותני	02.05

<p>9.05 מתן מטלה 3</p> <p>ביצוע ראיונות : כתיבת מדריך, תמלול, רפלקציה (עבודה בזוגות) –</p> <p>הגשת המטלה ב 30.05</p>	<p>שקדי (2004) מילים מנסות לגעת : מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. (הפרק : שיטות איסוף נתונים – ראיון עומק, עמ' 69-79);</p> <p>ג'וסלסון "כיצד לראיין למחקר איכותני" (עמ' 37-95)</p>	<p>11.05</p> <p>15.05</p> <p>ראיונות</p>	<p>ראיונות במחקר איכותני, בניית מדריך ראיון.</p>	<p>09.05</p>
	<p>שקדי, א' (2004) מילים מנסות לגעת : מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. תל אביב : רמות. "ניתוח נתונים" (ע"מ 103-93, 140-111)</p>	<p>18.05</p> <p>22.05</p> <p>ניתוח נתונים</p>	<p>ניתוח תוכן במחקר האיכותני</p>	<p>16.05</p>
		<p>25.05- שבועות, אין תרגול, תשלח הקלטה</p> <p>29.05- אין תרגול, תשלח הקלטה</p> <p>*ניתן לקיים פגישה בזום בתיאום מראש</p> <p>ניתוח ראיונות</p>	<p>ראיונות במחקר איכותני : ניתוח ראיון.</p>	<p>23.05</p>
<p>30.05 - מטלה 4</p> <p>מתן מטלת ניתוח ראיונות</p>		<p>01.06</p> <p>05.06</p> <p>ניתוח ראיונות</p>	<p>ניתוח ראיון –</p>	<p>30.05</p>

	<p>ליבליך, ע. (1998). "נוער כותב על 'האיש הראשון שמת משלום' ואליו: מכתבי הנוער בשבוע שלאחר רצח רבין, בתוך רצח פוליטי: רצח רבין ורציחות-פוליטיות במזרח התיכון. בעריכת ליברמן. תל אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 80-106.</p>	<p>8.06, 12.06- שעות קבלה לקראת הגשת המטלה הסופית, לפי שיבוץ</p>	<p>פרשנות נתונים</p>	<p>06.06</p>
	<p>ליבליך, ע', ויסמן, ה. "שיקולים אתיים במחקר נרטיבי – סוגיות, מחשבות והרהורים". (עמ' 45-56)</p>	<p>15.06, 19.06- שעות קבלה לקראת הגשת המטלה הסופית, לפי שיבוץ</p>	<p>אתיקה ופוליטיקה במחקר איכותני, כתיבת מחקר איכותני</p>	<p>13.06</p>
<p>11.07- הגשת מטלה סופית</p>		<p>22.06- לשתי קבוצות התרגול שעות קבלה לקראת הגשת המטלה הסופית, לפי שיבוץ</p>	<p>סיכום- מידע מפורט יימסר בהמשך</p>	<p>20.06</p>